

ETAPA ŽELEZNÉ OPONY (1945-1989)

1. Rudí Čechoslováci

A tak pro nás skončila Druhá světová válka. Spokojeně jsme se vrátili do svých předválečných hranic, i když jsme se přece jen museli rozloučit s tím menším východním ocáskem v podobě Podkarpatské Rusi, která se přidružila k Sovětskému svazu, tedy k zemi, „kde zítra již znamená včera...“. Na druhé straně to nebylo až tak srdceryvné loučení, vždyť i my se rádi připojíme k sovětskému bloku komunistických států☺. Tak dlouho jsme si snili o tom, že nás povede ten východní slovanský medvěd, který se nezalekl ani Napoleona ani Hitlera, až se pro nás sen stal skutečností. Nebo to bylo naopak?

Pravdou je, že dr. Edvard Beneš, který se šťastně vrací z emigrace do úřadu prezidenta, si ve své pozici už moc dlouho nepobude. Stihl ještě rychle vyřešit otázku „vyhnání“ většího počtu Němců z našeho území, čímž se trochu neslavně zapsal do našich dějin, vždyť kdo by neznal ožehavé téma Benešových dekretů?! Jenže moc komunistů, možná díky trochu ospalé opozici naší politiky, neustále roste a po únorovém převratu roku 1948 tu máme už de facto politickou stranu jedinou, která bude určovat chod dějin. Ostatní podaly demisi. A za takové situace Beneš znova abdikoval. Své místo prezidenta republiky předal dosavadnímu předsedovi vlády Klementu Gottwaldovi a u nás nastává ta pravá „sovětizace“. Byli jsme Rusům vděční za to, co pro nás v květnu roku 1945 udělali, a byli jsme schopni za to obětovat všechno. I svou vlastní svobodu!

Vzdali jsme se jakéhokoli užšího kontaktu se Západem, protože ten byl v očích Stalina „imperialistický, válkychtivý a sociálně neschopný“. Také z toho důvodu jsme museli odmítnout roku 1947 i nabízený americký Marshallův plán, tedy americký plán hospodářské pomoci válkou zničeným evropským zemím. A tenkrát by se nám to opravdu hodilo... Nedá se nic dělat, místo toho jsme se museli připravit na stovky vykonstruovaných politických procesů, které vedly k mnohým popravám nepohodlných obyvatel. Mluvit o tom, že i církve si musela hodně rozmyslet, o čem bude vlastně mluvit, je asi celkem zbytečné, protože si to všichni dokážeme moc dobře představit. Zazpívat si třeba i lidé v kostele mohli, ale pokud by snad měl někdo tu tendenci postavit biblického Boha nad komunistický systém, pak to bylo bráno jako „ideozločin“. Všechno se muselo dít jen pod přísným státním dohledem jednotlivých církevních tajemníků, vždyť soudruzi v SSSR už přece dávno odhalili, že žádný Bůh neexistuje☺. A tohle si koneckonců můžeme i vyslechnout v úžasném vánočním projevu Antonína Zápotockého, předsedy vlády (pozdějšího prezidenta) o tom, že Ježíšek vyrostl a stal se z něj Děda Mráz přijíždějící na saních od Východu. Dnes se tomu asi pousmějeme, ale přece jen jsme tou myšlenkou zůstali stále ještě ovlivněni, co říkáte☺?

V roce 1953 se situace trochu uvolnila. Josif Stalin i Klement Gottwald toho roku totiž oba zemřeli a díky novému sovětskému vůdci se trochu více prolásko, že soudruh Stalin zas až takový lidumil nebyl. Naším novým prezidentem se stal již zmíněný Antonín Zápotocký a můžeme říct, že „monstrprocesů“ ubylo. Na druhé straně jsme ale moskevský kurz rozhodně nezměnili. Roku 1955 jsme spolu s dalšími satelity založili Varšavskou smlouvu, tedy vojenské organizace Východního bloku, která vznikla trochu jako protiváha k západní organizaci NATO. Je to jen potvrzení toho, že se stále nacházíme ve stavu Studené války, o které se podrobněji zmíníme v dalších kapitolách. Když pak o rok později vypuklo protimoskevské povstání v Maďarsku, protože už tamější skupiny nemohly celé klima doby trochu vydýchat, uvažovalo se o prvním zásahu těchto vojsk. A za dvanáct let to bude čekat i na nás, ale nepředbíhejme!

Po smrti Zápotockého (1957) byl zvolen za prezidenta Antonín Novotný a o naší ekonomice se začalo tvrdit, že s ní přece jen není všechno v pořádku. Češi trochu vzpomínali na dobu, kdy jsme byli nejprůmyslovější zónou celého Rakouska-Uherska a co se za tu dobu vlastně všechno u nás změnilo. Snad právě proto jsme dostávali stále větší chuť si vybudovat koleje pro svou vlastní cestu životem. Lidé se začali více seznamovat se Západem a mýtus o pohádkové prosperitě zemí Východního bloku se začínal pozvolna vytrácet. Proč bychom si nezkusili vytvořit svá vlastní pravidla hry? A tak se v šedesátých letech trochu pozměnilo vedení KSČ a do čela se postavil reformní Alexandr Dubček s touhou nastolit „socialismus s lidskou tvářičkou“. Také prezident byl toho roku u nás vyměněn. Starý válečný hrdina Ludvík Svoboda se zdál trochu otevřenější pro nový systém než jednotvárný Antonín Novotný.

Jenže ruský prezident Leonid Brežněv a jeho vojska Varšavské smlouvy ukázala trochu jinou tvář socialismu, než si Dubček původně představoval. Přišla noc z 20. na 21. srpna roku 1968 a Českou republikou se rozezvuly motory „bratrských“ vojenských letadel a tanků. Za několik dní Dubčekovi a dalším v Moskvě vysvětlili, že bude lepší, když se všechno vrátí do normálu. Proto také známe tu neslavnou dobu po roce 1968 jako dobu normalizace. Ta přišla a nepomohlo ani několik známých sebevražd z konce šedesátých let (myslím tím Jana Palacha, Jana Zajíce, ale třeba i Evžena Pločka). S normalizací nám samozřejmě souvisí také poslední komunistický prezident Gustáv Husák (od roku 1975) a jeho trochu rozvrklé československé projevy.

Po jednácti letech se komunistická totalita s rachotem zhroutila a „sametovou revolucí“ byla odstartována etapa další, ve které dosud žijeme. Ale k tomu až v poslední kapitole☺.